

Minister Maas kiest hardere toon tegen Rusland

[Achtergrond](#) - 14 juni 2018 - Auteur: Lynn Stroo

In de aanloop naar het WK voetbal, dat vandaag begint, trapt de leden van de Duitse en Russische parlement afgelopen weekend een balletje met elkaar. Het moet een beetje lucht brengen in de gespannen relatie tussen beide landen. In de moeizame betrekkingen kiest de nieuwe minister van Buitenlandse Zaken Heiko Maas voor een andere koers dan zijn voorgangers.

De annexatie van de Krim, de economische sancties van de EU, de Russische inmenging in de Syrische burgeroorlog, en de moordaanslag op de ex-spion Skripal; het zet Duitsland en Rusland recht tegenover elkaar. Dat moet veranderen, vinden de parlementsleden op het voetbalveld. “We willen laten zien dat een sportieve ontmoeting ook een aanknopingspunt voor politieke gesprekken kan zijn”, vertelt Thomas Oppermann (SPD), vicevoorzitter van de Bondsdag. Zijn Russische collega sluit zich daarbij aan. Zij ziet tekenen dat het steeds beter gaat tussen Duitsland en Rusland.

Van optimisme over de relatie met Rusland lijkt bij nieuwe minister van Buitenlandse Zaken geen sprake. In een toespraak na zijn beëdiging noemde Heiko Maas (SPD) [Rusland een 'agressor'](#) en uitte hij scherpe kritiek op de annexatie van de Krim in 2014. Volgens hem positioneert Rusland zich ‘steeds meer als vijand van het Westen’. Zijn felle toon valt op. Het Duitse Ruslandbeleid met Heiko Maas in het ministerie van Buitenlandse Zaken klinkt heel anders dan bij zijn voorgangers en partijgenoten Frank-Walter Steinmeier en Sigmar Gabriel, analyseerde Die Zeit. ‘Een koerswijziging’, schreef Die Welt. De Berliner Zeitung had het over een ‘hardere koers dan voorheen.’

Kritiek vanuit de SPD

“De SPD wil dialoog met Rusland, maar praten om het praten is half werk”, verdedigde Maas zijn Ruslandkritiek. “Ik wil ook daden zien. Daarom moet Duitsland de pijnpunten benoemen.” Maar de houding van de minister valt niet bij alle SPD'ers in goede aarde. Sommige partijgenoten hangen nog altijd de [Ostpolitik van oud-kanselier Willy Brandt](#) van begin jaren 70 aan. Zij willen goede banden onderhouden met de landen van de voormalige Sovjet-Unie. Maas'

kritiek op Rusland stuit vooral op weerstand bij de Oost-Duitse SPD-collega's. Dat heeft ook economische redenen. De Oost-Duitse economie, die nauw verbonden is met die van Rusland, lijdt onder de sancties die het Westen instelde na annexatie van de Krim.

Maas: 'Praten is half werk. Ik wil daden zien'

Maas' voorganger Gabriel stelde begin dit jaar voor de sancties te versoepelen als er werk zou worden gemaakt van het vredesproces in Oost-Oekraïne. Dat is eveneens het standpunt van kanselier Merkel (CDU). "[Een groot deel van mijn leven](#) ben ik bezig met het opbouwen van goede betrekkingen met Rusland", benadrukte ze op een CDU-congres vorig jaar. De sancties, die de relatie nu in de weg staan, moeten volgens haar worden versoepeld zodra er een vredesovereenkomst voor Oost-Oekraïne op tafel ligt. Maar dat lijkt nog ver weg.

Nieuwe Ruslandcoördinator

Heiko Maas heeft in april Dirk Wiese aangesteld tot *Bundesbeauftragter* voor Rusland. Maas had tot maart van dit jaar zelf nauwelijks buitenlandervaring, maar zijn nieuwe coördinator voor het Ruslandbeleid heeft dat helemaal niet. Hij was zelfs nog nooit in Rusland geweest. Ook hij heeft een ander geluid dan zijn voorganger [Gernot Erler](#). Kritiek op de annexatie van de Krim door Rusland is volgens Wiese niet per definitie een breuk met de SPD-traditie. De annexatie was een schending van internationale afspraken, zei hij. Het druist juist in tegen de ontspanningspolitiek die de grondleggers van de Ostpolitik voor ogen hadden.

Maas' nieuwe Ruslandcoördinator Dirk Wiese was nog nooit in Rusland geweest

Wiese steunde Maas' initiatief om vier Russische diplomaten het land uit te wijzen na de mislukte moordaanslag op de Sergej Skripal in maart. Een deel van de SPD'ers was daar fel tegen. De Russische ex-spion werd in Londen vergiftigd met zenuwgas. Wiese noemde de maatregel redelijk: "Het was een signaal van Europese eenheid. We hebben daarmee onze solidariteit aan Groot-Brittannië laten zien en Rusland opgeroepen opheldering te geven."

In lijn met Merkel

De hardere toon die uit het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken jegens Rusland klinkt, betekent niet dat Berlijn niet openstaat voor samenwerking. Integendeel. '[Praten, praten en nog eens praten](#)' is volgens Ruslandcoördinator Wiese dé manier om vervreemding van elkaar tegen te gaan. "We moeten vooral de jonge mensen in Rusland bereiken." Met de nadruk op communicatie zit de SPD'er op een lijn met Merkel, die tijdens haar laatste bezoek aan president

Poetin in mei weer eens benadrukte dat met elkaar praten dé manier is om problemen op te lossen.

Het is de vraag of de hardere toon van Heiko Maas in de praktijk leidt tot een harder beleid. In de eerste maanden van zijn ministerschap lijkt het daar niet. Na zijn eerste ontmoeting met [zijn Russische collega Sergej Lavrov](#) in mei kwam hij goed gestemd terug naar Duitsland. In Moskou waren beide landen onder meer overeengekomen dat ze beter moeten samenwerken om het geweld in Oost-Oekraïne tegen te gaan.

Oekraïnetop

“Na een lange fase van toenemende spanningen in de Duits-Russische betrekkingen zijn er tekenen van ontspanning”, schreef de Berliner Zeitung onlangs in een analyse. Met de bezoeken van Heiko Maas, minister van Economische Zaken Peter Altmaier (CDU) en Merkel aan Rusland in één maand lijkt Duitsland de relatie met Rusland te intensiveren. De Russische ambassadeur in Berlijn noemde het bezoek van Merkel, maar in het bijzonder het bezoek van Maas aan Rusland, ‘hoopvol’. En toen de Amerikaanse president Trump op de G7-top afgelopen weekend voorstelde Rusland weer toe te laten, wees Merkel dat niet direct van de hand. Wel moet Rusland dan stappen maken bij het uitvoeren van [de Minsk-akkoorden van 2014 en 2015](#), ze zei.

Op initiatief van Duitsland en Frankrijk zaten de ministers van Buitenlandse Zaken van Rusland en Oekraïne maandag na zestien maanden weer met elkaar aan tafel om te praten over vrede in Oost-Oekraïne. Grote doorbraken werden er niet bereikt, maar wel spraken de partijen af zich meer in te zetten voor een staakt-het-vuren, zoals afgesproken in de Minsk-akkoorden.

Merkel: 'Als mijn schema het toelaat, ga ik naar het WK'

Met de aftrap van het WK-voetbal zijn de komende weken alle ogen op Rusland gericht. Groot-Brittannië heeft na de moordaanslag op Skripal aangegeven geen hoogwaardigheidsbekleders naar Rusland te sturen. Ook IJslands' diplomatieke vertegenwoordigers boycotten het toernooi. Merkel voelt daar niet voor. “Het zou goed kunnen dat ik op de tribune zit, [als mijn drukke schema het toelaat.](#)”

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/26486/minister-maas-kiest-hardere-toon-tegen-rusland>